

DIRECTORAAT CULTUUR

Centrum Internationale Erfgoedactiviteiten
Centre for International Heritage Activities

WORKSHOP GEDEELD CULTUREEL ERFGOED SURINAME – NEDERLAND

14 – 11 - 2009

DE WORKSHOP	3
HET VERVOLG	6
DEELNEMERSLIJST	7
DE WERKGROEPEN:.....	11
1. Wetgeving / Rol van de overheid	11
2. Werkgroep: Kennis	14
3. Werkgroep: digitalisering	17
4. Werkgroep Duurzaam Toerisme	20

De workshop

Vrijdag 14 november jl. vond in restaurant Spice Quest te Paramaribo de workshop 'Gedeeld Cultureel Erfgoed Suriname-Nederland' plaats. Deze workshop werd georganiseerd door het Directoraat Cultuur Suriname in samenwerking met het Centrum Internationale Erfgoedactiviteiten (CIE) en medemogelijk gemaakt door de Nederlandse Ambassade te Paramaribo.

De aanleiding voor de workshop was de wens vanuit het Directoraat Cultuur het Surinaamse cultuurbeleid te presenteren aan het Surinaamse erfgoedveld, en het CIE dat follow-up wilde bieden aan de Erfgoeddag Suriname, in 2007 georganiseerd in Den Haag. Deze erfgoeddag had tot doel het Nederlandse erfgoedveld samenwerkend met Suriname samen te brengen en te discussiëren over de kansen en knelpunten in de onderlinge samenwerking. Het CIE wilde middels een soortgelijke bijeenkomst in Paramaribo, gericht op het Surinaamse erfgoedveld samenwerkend met Nederland, follow-up bieden aan deze erfgoeddag. Het Directoraat Cultuur zag in deze workshop een podium voor de presentatie van het Surinaamse Cultuurbeleid.

De doelstellingen van het CIE voor de workshop in Suriname komen deels overeen met de doelen van *the Atlantic World and the Dutch* (AWAD). AWAD is op de CIE erfgoeddag Suriname al als partner betrokken geweest. De workshop is daarom ook in samenwerking AWAD georganiseerd om eveneens follow-up te bieden aan de workshop die zij in juli 2006 in Paramaribo organiseerden.

De doelstellingen van de workshop:

- presentatie van het Surinaamse cultuurbeleid;
- verslag uitbrengen van de erfgoeddag in Nederland;
- inventarisatie van afgeronde, lopende en toekomstige erfgoedprojecten;
- inventarisatie van betrokken instellingen en experts in Suriname;
- documentatie van de projecten en bundeling van ervaringen;
- documentatie van betrokken instellingen in binnen- en buitenland;
- uitwisselen van informatie en ervaringen door experts;
- presentatie van de projectendatabase.

Suriname is een land waarvan de grenzen zijn bepaald door het koloniale verleden onder Nederlands gezag. De Nederlanders maakten eeuwenlang deel uit van de Surinaamse geschiedenis. Zij hebben uit vier werelddelen mensen bijeen gebracht, waaronder de tot slaaf gemaakte Afrikanen en contractarbeiders.¹ Zodoende is Suriname een lappendeken van verschillende culturen en bevolkingsgroepen, die allemaal hun eigen vestigingsgeschiedenis kennen. De Surinaamse samenleving wordt om deze reden ook wel een geplante samenleving genoemd. Al deze verschillende bevolkingsgroepen

¹L. Dalhuizen, M. Hassankhan, F. Steegh. (red), *Geschiedenis van Suriname*, (Zutphen 2007) 7.

hebben hun eigen geschiedenis, gebruiken, gewoontes, religie, taal, ofwel cultuur (materieel en immaterieel) meegebracht naar Suriname, waardoor het land een enorme verscheidenheid aan erfgoed kent en het is deze verscheidenheid die het land zo bijzonder maakt. Deze diversiteit aan culturen kwam goed tot uiting in de samenstelling van de participanten van de workshop. De erfgoedparticipatie in Suriname blijkt zeer breed, een groot aantal organisaties en particulieren is betrokken bij het beheer en behoud van het erfgoed van de eigen gemeenschap. De verscheidenheid aan identiteiten, de brede participatie en het grote aantal erfgoedactiviteiten maakt het Surinaamse erfgoedveld zeer dynamisch.

Naast een levendig erfgoedveld voert Suriname ook een actief cultuurbeleid. Vanuit het Directoraat Cultuur worden financiële middelen beschikbaar gesteld voor het opzetten van verschillende duurzame activiteiten:

- Ontwikkeling van beleid gericht op samenwerking met het bedrijfsleven. Deze samenwerking, in de vorm van een Cultuurfonds is uniek, aangezien het bedrijfsleven doorgaans zeer terughoudend is in samenwerking met de overheid. Dit fonds is 14 november op dezelfde locatie als de workshop officieel gelanceerd. Het fonds moet gezien worden als een duurzame investering in het cultuurveld. Het Directoraat Cultuur toetst de financieringsaanvragen aan het cultuurbeleid. De bestuursvoorzitter van het Cultuurfonds afkomstig uit het bedrijfsleven.
- Een nationaal restauratiefonds is in oprichting, zodat het verval van de historische binnenstad van Paramaribo kan worden tegengaan op een gestructureerde manier.
- Een Centrum voor de culturele informatie met betrekking tot Suriname is in oprichting, met als doel het beheer en behoud van het (im)materieel erfgoed van de gehele Surinaamse samenleving. Het Directoraat zet zich in voor de oprichting van dit Centrum en het CIE heeft zicht gecommiteerd het beoogde Centrum te ondersteunen, waar gewenst.

Een van de conclusies van de Erfgoeddag Suriname uit 2007 was dat in Nederland onduidelijkheid bestaat over het begrip gemeenschappelijk of gedeeld cultureel erfgoed en dat de opvatting over de breedte van het begrip verschilt:

- Het erfgoed is per definitie gemeenschappelijk omdat alle bevolkingsgroepen, met uitzondering van de Inheemsen, in Suriname terecht zijn gekomen door toedoen van de Nederlanders.
- Het erfgoed in Suriname is Surinaams, Nederland maakt deel uit van de Surinaamse geschiedenis, maar dat maakt dit erfgoed niet per definitie gedeeld.

Tijdens de workshop bleek dat in Suriname voornamelijk de tweede uitleg aan het begrip wordt gegeven. Nederland heeft echter wel een groot aandeel in de erfgoedactiviteiten in Suriname. Vanuit de Nederlandse overheid wordt een actief beleid gevoerd betreffende het 'gemeenschappelijk cultureel erfgoed'. Dit beleid is specifiek gericht op acht prioriteitslanden, waar Suriname deel van uit maakt en zorgt voor een ruime beschikbaarheid aan gelden voor erfgoedactiviteiten

gericht het zogenaamde gemeenschappelijke erfgoed, beheert door de Nederlandse Ambassade in het betreffende prioriteitsland. Daarnaast wordt in Suriname voor projectfinanciering vaak naar Nederland gekeken, aangezien de financiële middelen, zeker bij de eigen overheid, zeer beperkt zijn.

De situatie die hierdoor ontstaat is dat een groot aandeel van het erfgoed dat wordt bewaard, erfgoed is dat voor Nederland van grote waarde is, maar niet perse waar men in Suriname zelf prioriteit aan zou geven. Financiering uit Nederland is nodig en gewenst, maar mag niet leidend zijn in het erfgoedbeleid van Suriname. Een omslag van aanbodgericht naar vraaggericht is gewenst.

Een van de doelstellingen van de workshop was de mogelijkheden te onderzoeken voor betere samenwerking en samenhang in erfgoedprojecten en in de samenwerking met Nederland. Grote behoefte blijkt te bestaan aan samenhang in de verschillende projectinitiatieven. Verschillende ideeën tot bundeling van projecten zijn geopperd, echter de angst van de initiatiefnemers is dat door samenwerking het eigen idee wordt overgenomen, of raakt ondergesneeuwd. De drempel tot daadwerkelijke samenwerking is hierdoor erg hoog.

Opvallende punten:

- De behoefte aan en de aandacht voor het vastleggen van het (im)materiele erfgoed is groot. Dit blijkt uit het grote aantal lopende en afgeronde en projecten en projectvoorstellen en organisaties die zich op uiteenlopende wijzen richten op het culturele erfgoed van Suriname.
- De duurzame ontwikkeling van erfgoedsites ten behoeve van de lokale bevolking wordt als belangrijk ervaren en heeft nu ook prioriteit binnen het nationale cultuurbeleid. Bij deze ontwikkeling spelen onder andere capaciteitsopbouw, duurzaam toerisme en public awareness een grote rol.
- Het ontbreken van een academisch kader voor o.a. geschiedenis en archeologie wordt als gemis ervaren. Grote waarde wordt gehecht aan het AWAD kennisnetwerk, echter de infrastructuur om in Suriname een opleiding te verzorgen ontbreekt.
- Een groot aantal initiatieven op het gebied van erfgoeddigitalisering (Erfgoedcentrum, technisch facilititeitencentrum, archieven EBG, Cultuurstudies) bestaan momenteel naast elkaar. Er wordt nog weinig samengewerkt, terwijl de initiatiefnemers vrijwel dezelfde doelen nastreven: het veiligstellen en bewaren van het culturele erfgoed.
Digitalisering betekent in Nederland iets anders dan in Suriname, aangezien het bezit van een computer, de kennis om met een computer te werken en een solide digitale infrastructuur in Suriname niet vanzelfsprekend zijn. Erfgoeddigitalisering betekent in eerste instantie het veiligstellen van het (im)materiele erfgoed, het ontsluiten volgt in een later stadium.

Het vervolg

Tijdens de plenaire discussie ter afsluiting van de workshop was er enerzijds enthousiasme over het verloop van de dag, anderzijds waren er kritische geluiden over het vervolg op de workshop. De centrale was: 'Wat nu?'. Het Directoraat Cultuur en het CIE zullen op verschillende wijzen follow-up bieden aan de workshop:

- Het Directoraat Cultuur voert een beleid dat gericht is op duurzaamheid met de blik gericht op de toekomst en zal de aanbevelingen voortkomend uit de bijeenkomst meenemen in haar beleid.
- De aanbevelingen voortkomend uit de werkgroepen zullen worden aangeboden aan de belanghebbende ministeries in zowel Suriname als Nederland, ter ondersteuning voor de beleidsmakers.
- Het Directoraat en CIE hebben een convenant getekend, waarin het CIE zich heeft gecommitteerd ondersteuning te bieden bij het opzetten van het Surinaams Centrum voor Culturele Informatie, waar gewenst. Binnen zes maanden zal het inhoudelijk raamwerk van het Centrum af zijn en zal een bestuur worden benoemd.
- Om deze workshop daadwerkelijk tot een succes te maken is contact een van de belangrijkste ingrediënten. Het is van belang dat de discussies die tijdens de workshop zijn gestart een vervolg krijgen. Het voorstel is gedaan om met enige regelmaat bij elkaar te komen om de actualiteit en structurele zaken te bespreken aangaande het duurzame beheer en behoud van het culturele erfgoed.
- Via de website van het CIE (www.heritage-activities.org) is de projectendatabase bereikbaar. In de database wordt informatie over de inhoud, de doelstellingen en de resultaten van projecten opgeslagen. Het internetplatform bevat daarnaast beeldmateriaal en informatie over de betrokken organisaties en beschikbare expertise. Daarmee is het een centraal punt waar alle informatie te vinden is over internationale erfgoedprojecten en waar men met elkaar in discussie en overleg kan.

Deelnemerslijst

Aloema N.
nardoaloema@hotmail.com

Alberga Gerard

Ammersing A.
a.ammersing@hotmail.com

Ammersing S.
sandra.ammersingh@minbuza.nl
HMA Paramaribo

Adelaar Roy
fogatie@yahoo.com

Adhin Lalita
lalita_adhin@yahoo.com

Broekhoven van Laura
laurab@volkenkunde.nl
Museum Volkenkunde

Boot Rob
robboot@sr.net

Dorrestijn Kirsten
kirstendorrestijn@stadsherstel.nl
UVA

Baarn-Dijksteel E.
ebaarn@yahoo.com
NAKS - Na African Kulturu fu Sranan

Brahim Jozef
ajbrahim-fernandes.com

Binnendijk van Chandra
chandrabv@sr.net
Journaliste

Bruin de Hillary
cultstudies@yahoo.com
Cultuurstudies

Banks Helga
helga-b@yahoo.com
Creebsburg M.
Cultuurstudies

Charante van Jan

Cumberbatch R.
ramoncumberbatch@yahoo.com
Nationaal Archief Suriname

Coppenaar van Fock

Dubois L.
dubarluc@yahoo.com

Dikland P.
Architect

Egger Jerry
jlegger@yahoo.com
AWAD / Anton de Kom Universiteit

Emanuel S.
salomonemanuels@yahoo.com

Fokké Stephan
sges@sr.net
SGES

Gerling Siegfried
siegfriedgerling@gmail.com

Guntenaar Floris
florisguntenaar@culturalheritage.cc
CulturalHeritage.cc

Herdigein-Sardjo N.
nancyherdigein@yahoo.com

Hulscher Jaap
j.hulscher@stadsherstel.nl
Stadsherstel Amsterdam

Huits Anne
annehuits@sr.net

Jordaan Han
han.jordaan@inghist.nl
INGHIST/AWAD

Jones Guno
g.r.jones@uva.nl
UVA

Jadnanansing C.
crjad@sr.net

Jap A Joe Harold
cynhar@sr.net

Klas Rinaldo
rinaldoklas@gmail.com
Nola Hattermaninstituut

Karijopawiro Wonny
karysembrani@hotmail.com
Cultuurstudies

Kamtasing A.
nucsuriname@sr.net
NUC Suriname
Korbee Ada
adakorbee@sr.net

Kertokarijo P.
pkertokarijo@st.hanze.nl

List Cees
ceeslist@culturalheritage.cs
CulturalHeritage.cc

Lachmising Karin
waranasolutions@gmail.com
Warana Solutions

Lutteken Gerard
g.lutteken@chello.nl
Stichting Herstelling

Albert van der Lugt
albertvanderlugt@chello.nl
Stichting Herstelling

Malone S.
malone@scf.sr.org

Menke Jack
menkejack@yahoo.com
AWAD / Anton de Kom Universiteit

Middelbeel Evert
middelbk@xs4all.nl
Fort Nieuw Amsterdam

Moentari Cherryl
cherr_m@hotmail.com

Moestadja S.
rtvmustika@sr.net
RTV Mustika

Meyer Marcel
sunecon@sr.net
Begraafplaats Oranjetuin

Nasjo

Parthesius Robert
r.parthesius@heritage-activities.org
CIE

Peroti Liesbeth
lisibeti-06@yahoo.com

Pocorni Ruby
model_ruby@sr.net

Pawiroedjo John
johnpawi26@yahoo.com

Parmanand Charissa
charissa-9@hotmail.com

Riffeld Stanley
theaterunique@sr.net
Theater Unique

Rijkaard Rinia
riniarijka@hotmail.com

Robinson M.
milerob@gmail.com

Rooser Johan
johanrooser@hotmail.com

Reeder Ron
r.s.reeder@minocw.nl
OCW

Ravales, Nadia
nadiaravales@hotmail.com

Stanley Sidoel
Directoraat Cultuur
dir_cult@hotmail.com

Soebhag Jan
jsoebhag@hotmail.com

Schalkwijk-Doerga U.
nikos@sr.net

NIKOS

Snijders H.
info@volksmuziekschool.org
Volksmuziekschool

Sanches Annemarie
sanchesami@hotmail.com

Sijlbing Harold
harold.sijlbing@gmail.com

Sterren v/d Jos
sterren.j@nhtv.nl
NHTV Breda

Saimo M.
hencio-95@hotmail.com

Schmeltz Miriam
m-a.schmeltz@hotmail.com

Sandie Elviera
stgccs@yahoo.com
STGCCS

San A Jong R.
Schrijversvakschool

Stuger Marilyn
marilynstug234@yahoo.com

Smith C.E.
chris@atlanticarchitects.com
Atlantic Architects

Tjien Foooh R.
ritatjien@yahoo.com
Nationaal Archief Suriname

Vreugd Ilse
accur2000@yahoo.co.uk

Valk Thea
thea@falconadvertising.com
Falcon Advising

Westerman Heleen
heleen.westerman@yahoo.com

Willems Annemarie
a.willems@heritage-activities.nl
CIE

Wong Loi Sing EW.
frits_wals@sr.net

Wijngaarde E.
eddy@thebacklot.sr
The Backlot

De werkgroepen:

1. Wetgeving / Rol van de overheid

Voorzitter: Stephen Fokké (SGES)
Rapporteur: Lalita Adhin

Deelnemers:

Guno Jones	
Karin Lachmising	Tabiki NV
Stan Malone	
John Pawiroredjo	
Rob Boot	ICOMOS
Ilse Vreugd	Stichting ACCUR
Gerard Alberga	Stichting Oranjetuin

Eigendomsrechten op de grond

De problematiek van de eigendomsrechten op de grond kan worden onderverdeeld in vier categorieën:

1. De historische rechten op de gronden in de districten Para en Coronie;
2. De kwestie van de onverdeelde boedels in de binnenstad van Paramaribo;
3. De grondenkwestie van de verlaten plantages;
4. De grond- en rechtenproblematiek van de Inheemsen en Marrons

De eigendomsrechten kunnen worden onderverdeeld in vier categorieën, wat de complexiteit rondom de grondtitels verklaard, alsmede het ontbreken van een uniform beleid. Elk van de categorieën vraagt om een specifiek beleid, dat momenteel ontbreekt.

De actuele eigendomssituatie in Paramaribo wordt momenteel wel in kaart gebracht door middel van het GLISS-project.

Aanbevelingen:

- Neem geen rigoureuze maatregelen, maar formuleer een beleid dat stimulerend werkt ten aanzien van de grondeigenaren. Zet een soort 'ombudsgroep' op ter begeleiding van dit proces, die met de eigenaren in gesprek gaan om te komen tot een oplossing van de problematiek.
- Pak het ruimtelijke beleid aan door middel van decentralisatie.

Monumentenwetgeving

De bestaande monumentenwet van 2002 heeft een aantal gebreken, waardoor de monumenten niet optimaal onderhouden worden.

Aanbevelingen:

- Maak een aantal uitvoeringsbesluiten die het verstrekken van subsidies aan monumenteneigenaren mogelijk maken, door het opzetten van een Restauratiefonds.
- Creëer belastingverlagende maatregelen voor monumenteigenaren.

Een controlerende cq toezichthoudende instantie, die zorgt voor de naleving van de bepalingen in de Monumentenwet, ontbreekt. Voor de Bouwwet is een dergelijke controlerende instantie er wel, namelijk de afdeling Bouw- en Woningtoezicht (BWT) en de Bouwpolitie.

Aanbeveling:

Om tot een efficiënte en effectieve Monumentenwet te komen is het noodzakelijk dat de communicatie tussen de Ministeries van Onderwijs en Volksontwikkeling (MINOV), Openbare Werken (OW), Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer (ROGB), het Districts- Commissariaat van Paramaribo, de buurtmanagers van Paramaribo, en de site manager van de werelderfgoed site verbeterd.

Onderhoudsplannen voor gebouwd erfgoed

Volgens de Monumentenwet 2002 zijn eigenaren van beschermde monumenten reeds verplicht tijdig onderhoud te verrichten aan hun monumentaal bezit, dit gebeurt echter op te kleine schaal. Met name bij de overheidspanden ontbreekt het aan een strakke onderhoudsdiscipline. Jaarlijks wordt een klein aantal monumentale overheidspanden gerestaureerd, omdat slechts een beperkt budget beschikbaar is bij de afdeling Landsgebouwen van het Ministerie van Openbare Werken. Een echte onderhoudsplanning bij de overheid is er niet. Restauraties worden uitgevoerd, omdat er geen regelmatig klein en groot onderhoud wordt gepleegd aan de gebouwen.

Aanbevelingen:

- Laat deze onderhoudsplicht voor een ieder gelden, niet alleen voor de particuliere monumenteneigenaren.
- Verhoog het budget van de afdeling Landsgebouwen. Voor de verhoging van dit budget is goedkeuring nodig van de Minister van Financiën.
- Het verstrekken van impulsen, in de vorm van bijvoorbeeld subsidies, door de overheid is een belangrijke vereiste ter stimulering van het onderhoud van monumenten.

Herbestemming van oude panden

De historische binnenstad van Paramaribo kenmerkt zich door een zware kantoorfunctie van met name de overheid. De woonfunctie is erg zwak vertegenwoordigd. Met het oog op revitalisering van het oude stadscentrum en ter verbetering van de kwaliteit van het gebied, zou er een betere mix van stedelijke functies moeten komen: kantoor, wonen, horeca, cultuur, vertier etc.

Aanbeveling:

Voor de herbestemming en revitalisering van de historische panden in het centrum van Paramaribo is het formuleren van een bestemmingsplan noodzakelijk.

Financiering

Aanbevelingen:

- Stap af van uitsluitend donorfinanciering.
- Zorg op nationaal niveau voor een speciaal fonds, om bijvoorbeeld de historische binnenstad te rehabiliteren.
- Weinig inkomsten uit de toeristische sector vloeien daadwerkelijk terug naar de sector. Introduceer daarom een vorm van toerismebelasting, waarbij een bepaald gedeelte wordt aangewend voor het herstel van de historische binnenstad.
- Financiering zou daarnaast verkregen kunnen worden uit het districtsfonds van Paramaribo en leegstaande percelen in de binnenstad waarvan de overheid eigenaar is,. Deze percelen zouden aangewend kunnen worden als parkeerplaats voor betaald parkeren, zodat deze parkeergelden vervolgens weer ingezet kunnen worden voor behoud en onderhoud van de binnenstad.

Aanbevelingen:

- Formuleer een beleid dat in eerste instantie gericht is op de in Suriname aanwezige kennis en indien de specifieke kennis waar behoefte aan is in Suriname niet aanwezig of beschikbaar is, dan pas over de grens te kijken.
- De overheid dient een specifiek beleid te formuleren en middelen vrij te maken voor het opheffen van dit probleem. Er kan echter ook worden gekozen voor een Public Private Partnership (PPP) benadering, waarbij niet alle verantwoordelijkheid wordt overgelaten aan de overheid. Een voorbeeld is het Cultuurfonds Suriname, gelanceerd op 14 november en een samenwerking tussen het bedrijfsleven en het Directoraat Cultuur.
- Het opzetten van een Diaspora studie, waarbij cultuurkunde ook kan worden onderwezen aan de Anton de Kom Universiteit, wordt van groot belang geacht.
- Onder de noemer van Mediastudies kunnen verschillende studierichtingen op worden opgezet in Suriname zoals 'cinematografie', een onderwerp dat onderbelicht is in Suriname. Cinematografie valt onder de noemer van kunst en cultuur en zou ook ondergebracht kunnen worden bij de Academie voor Hoger Kunst en Cultuur Onderwijs (AHKCO).

Public awareness

“ Onbekend maakt onbemind”.

Ondersteun daarom de instituten en personen die zich inzetten voor *public awareness*, door middel van bijvoorbeeld erfgoededucatie. Het Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling (Minov) is de hoofdverantwoordelijke voor de ontwikkeling, het uitdragen en uitvoeren van het cultuurbeleid en speelt een belangrijke rol in het vergroten van de *public awareness*, maar ook in deze is de PPP aanpak vereist.

Capaciteit opbouw

Investeer in de factoren mens, middelen en materieel. Niet alleen de overheid maar ook de *public private partnership* aanpak hier vereist.

Technische faciliteiten

Het tekort aan onder andere deskundigheid en technisch apparaat vormt een belemmering, waar een oplossing voor gezocht dient te worden. Een inventarisatie waarbij gekeken wordt naar de behoefte aan technisch apparaat en deskundigheid onder de verschillende instituten en organisaties is wenselijk. Vervolgens is het noodzakelijk na te gaan op welke wijze de behoeften 'geclusterd' kunnen worden om te voorkomen dat de verschillende instituten en organisaties dubbel werk doen. Samenwerking is hierbij een vereiste.

Erfgoededucatie

Binnen het onderwijssysteem in Suriname ontbreekt erfgoededucatie, terwijl geconstateerd is dat de behoefte hieraan onder studenten en jongeren wel aanwezig is. Het Minov kan hier een rol in spelen door erfgoededucatie op te nemen in het curriculum, met het idee dat dit uiteindelijk ook bijdraagt aan

natievorming. Het gebruik hierbij van audiovisuele middelen is sterk aan te bevelen, omdat is gebleken dat jongeren zich dan meer openstellen voor de lesstof.

Mediabedrijven hebben ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid bij erfgoededucatie. Daarnaast spelen ook openbare bibliotheken belangrijke rol in. Hier ook *public private partnership* aanpak belangrijk.

3. Werkgroep: digitalisering

Voorzitter: Elfriede Baarn
Rapporteur: Liesbeth S. E. Peroti

NAKS

Participanten:

- Ramon Cumberbatch	Nationaal Archief Suriname (NAS)
- Hillary de Bruin	Cultuurstudies
- Wonny Karjopawiro	Cultuurstudies
- Rinia Rijkaard	Archief EBGS
- Monique Creebsburg	Cultuurstudies
- Floris Guntenaar	CulturalHeritage.cc
- Cees List	CulturalHeritage.cc
- R. Knott	
- Ada Korbee	
- Robert Parthesius	Centrum Internationale
Erfgoedactiviteiten
- Jaap Hulscher	Stadsherstel NV Amsterdam

Onder erfgoeddigitalisering wordt enerzijds verstaan het vastleggen, of omzetten van de ene naar andere data: fotograferen, micro filmen, plastificeren, administreren, copyrights, audio, video, scannen en invoeren en anderzijds het toegankelijk maken of ontsluiten van het erfgoed.

Samenwerking

- Het NAS geeft aan voornamelijk belang te hechten aan de input van kennis and knowhow op het gebied van digitalisering . Een substantieel deel van de archieven ligt momenteel nog in Nederland, maar wanneer het nieuwe archiefgebouw af is zal worden gestart met de teruggave van de archieven .
Het NAS werkt samen met het Nationaal Archief in Nederland, waarmee is afgesproken een eigen archiefunit in Suriname op te zetten.
Naast de samenwerking met het Nederlandse Nationaal Archief voor het nieuwe archiefgebouw, trainingen en de teruggave van de archieven wordt een project opgezet gericht op audiovisueel materiaal, de vereiste specifieke kennis hiervoor ontbreekt echter nog.
- De afdeling Cultuur Studies van het Directoraat Cultuur (Minov) zal een samenwerking aangaan met het NAS, vanwege de betere faciliteiten en mogelijkheden die worden geboden. Andere organisaties die zich ook willen gaan richten op digitalisering worden uitgenodigd zich ook bij het NAS aan te sluiten.
- Archief van de Evangelische Broeder Gemeente (EBG) is bezig met het digitaliseren van papier en andere materialen vanaf het jaar 1500. Deze archiefstukken worden momenteel worden gescand, en ingevoerd via de

computer. Het EBG werkt voor de digitalisering nog niet samen met andere organisaties zoals NAS.

Techniek

Eind vorige eeuw werd digitaliseren steeds belangrijker. Vanwege de hoge kosten en de steeds veranderde technieken lopen veel organisaties en instituten lopen ver achter. Alleen de grotere organisaties zijn over het algemeen in staat aan wereldwijde standaarden voor digitalisering te voldoen. Vaak blijkt ook dat systemen niet aan de zelfde voorwaarden voldoen.

“Het lijkt soms een moedeloze materie”.

Financiering

- Er bestaan verschillende financieringsmogelijkheden, waaronder het nieuw opgerichte Cultuurfonds Suriname, het bedrijfsleven, de Surinaamse overheid/subsidies en donaties van derden. Deze middelen zijn echter niet toereikend om aan het beleidsvoornemen te kunnen voldoen.
- Zorg voor een plan waarin zoveel mogelijk partners zijn opgenomen en een centrale plek vanwaar de systemen wordt gebruikt. Samenwerking met Nederland ligt voor de hand, omdat Nederland de knowhow heeft en ervaring.

Aanbevelingen

- Door samenwerking tussen de verschillende initiatieven kunnen de beschikbare financiële middelen, kennis en capaciteit zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Het NAS beschikt al over goede faciliteiten en staat positief tegenover samenwerking en het beschikbaar stellen van haar faciliteiten.
- Verzink niet in het inventariseren. Vanwege de grote omvang van het werk is afbakening noodzakelijk: (a) Instituten en organisaties die materialen willen digitaliseren dienen keuzes te maken (b) afspreken wat gedigitaliseerd moet worden en clusteren (c) afspreken volgens welke standaard en techniek het digitaliseren zal geschieden.
- Breng Surinaamse deskundigen samen en laat hen een selectie maken van de Surinaamse organisaties/instanties die prioriteit verdienen en afbakenen welk materiaal in aanmerking komt voor digitalisering. Schrijf vervolgens een projectvoorstel en besteed daarin vooral aandacht aan capaciteitsopbouw. Biedt dit voorstel aan de lokale en buitenlandse financierders aan.
- Het registreren en vervolgens toegankelijk maken van cultureel erfgoed voor een zo groot mogelijk publiek (algemeen, lokaal, regionaal en globaal) is van groot belang en daar dient beleid voor ontwikkeld te worden. Politieke betrokkenheid en het vrijmaken van middelen wordt noodzakelijk geacht. Het Directoraat Cultuur van het Ministerie van

Onderwijs en Volksontwikkeling (Minov) heeft hier in haar beleidsplan aandacht aan besteed, de uitvoering is echter nog niet geschiedt.

- Samenwerking tussen Surinaamse en Nederlandse partners blijkt noodzakelijk in verband met capaciteitsopbouw.

4. Werkgroep Duurzaam Toerisme

Voorzitter: Jerry Egger
Rapporteur: Harrold Sijbing

Anton de Kom Universiteit
Santour

Participanten

- Jos van der Sterren NHTV
- Evert Middelbeek SOFNA
- Chandra van Binnendijk
- ...
- ...
- ...

Aanbevelingen:

- Denk in termen van gebruikers van het toeristisch product en zorg dat alle mogelijke gebruikers iets uit dit product kunnen halen;
- Zie *public awareness* in een breder perspectief dan alleen de *awareness*, het gaat ook om *ownership*. Wanneer men zich verbonden voelt met een bepaald toeristisch product dan zal men heel anders met het product omgaan. Een manier ter bevordering van de *awareness* en *ownership* is de geschiedenis op te nemen in het curriculum van het onderwijs op alle niveaus.
- Het nieuw op te richten Surinaams Centrum voor Culturele Informatie is de aangewezen plek voor het verzorgen van trainingen en certificering.
- Grotere betrokkenheid bij historische toeristische locaties zal leiden tot de bereidheid om te betalen voor het onderhoud van bijvoorbeeld de site of het monument;
- Hanteer tarievendifferentiatie voor de toegangsprijzen, dat zal de lokale burgers een prikkel geven om het toeristisch product te bezoeken;
- Inventariseer welk gedeelte van de opbrengsten uit het toeristische product gemiddeld opnieuw worden geïnvesteerd in de sector;
- Het overheidsbeleid naar de sector toe moet duidelijk zijn en krachtig. Het moet wel blijven bij beleid want de private sector moet zelf het product verder ontwikkelen;
- Een goede inventaris van het cultureel erfgoed zou het toeristisch product ten goede komen.